

OPINIA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MÂINE”

Din ziarul **ADEVĂRUL**
ZIAR NAȚIONAL INDEPENDENT (nr. 2948 din 27 noiembrie 1999)

**La împlinirea vîrstei de 85 de ani,
prof.univ.dr. VICTOR GIULEANU
a fost sărbătorit
de Senatul Universității „Spiru Haret”**

• În cadrul unei reuniuni omagiale, Senatul a acordat distinsului universitar *Diploma de Excelență* și a conferit numele „*VICTOR GIULEANU*” Facultății de Muzică a Universității „Spiru Haret”

**Cuvântul prof.univ.dr. AURELIAN BONDREA,
președintele Fundației „România de Mâine”, rectorul Universității „Spiru Haret”.**

Reuniunea Senatului nostru universitar are un caracter deosebit, un caracter sărbătoresc. Astăzi, domnul profesor universitar doctor Victor Giuleanu, decanul Facultății de Muzică a Universității noastre, aniversează, împreună cu noi toți, 85 de ani de viață activă, bogată, consacrată dezvoltării școlii muzicale românești, pregătirii a numeroase generații de artiști, specialiști, educatori în domeniu. Acest prilej deosebit ne dă mari emoții tuturor, iar mie, ca rector al Universității „Spiru Haret”, îmi revine plăcuta îndatorire de a exprima bucuria și onoarea de a-l

avea în mijlocul nostru pe Maestrul Victor Giuleanu, personalitate de mare valoare artistică, științifică, universitară, remarcabil om de cultură, făuritor de școală muzicală, de numele căruia este legată perioada de rodnică activitate a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București.

Creatorul atâtător generații de muzicieni este și creatorul Facultății de Muzică din cadrul Universității noastre, facultate care se afirmă ca o prestigioasă instituție de învățământ superior, o adeverată școală de elită. Senatul Universității „Spiru Haret”, colegii sărbătoritului, toți

cei ce-și desfășoară activitatea în universitatea noastră sunt mândri că această facultate este condusă de profesor universitar doctor Victor Giuleanu.

Toate acestea sunt motive pentru care Senatul nostru își propune să-i acorde profesorului universitar doctor Victor Giuleanu, pentru întreaga sa activitate, Diploma de Excelență a Universității „Spiru Haret” și un premiu în valoare de 10 milioane lei. De asemenea, Senatul propune să i se atrbuie Facultății de Muzică a Universității „Spiru Haret” numele profesorului universitar doctor Victor Giuleanu, care o conduce în calitate de decan.

Despre personalitatea profesorului universitar doctor Victor Giuleanu, mulți dintre cei prezenți aici ar putea rosti cuvinte elogioase, evocând anii când au colaborat sau au lucrat sub conducerea celui sărbătorit.

- Cuvântul prof.univ.dr. ION REBEDEU
- Cuvântul prof.univ.dr. VICTOR GIULEANU
- Desfășurarea reuniunii omagiale a Senatului Universității „Spiru Haret”

Paginile 4,5 și 6

LA 1 DECEMBRIE 1918

S-a înfăptuit pentru totdeauna
idealul sacru al românilor
UNITATEA NAȚIONALĂ

Acad. Ștefan ȘTEFĂNESCU

Ziua de 1 Decembrie 1918 este în istoria românilor una dintre cele mari date care concentrează în ele forță și semnificații ce crește răspunderi și stimulează energii.

Triumf al voinei poporului român de a se uni într-un singur stat, anul 1918, în împlinirile lui apare – dacă se au în vedere coordonatele majore ale istoriei noastre – ca rezultatul firese al unui proces de veacuri „un ultim acord într-o zbuciumată simfonie” (O. Goga).

La baza realizării, în 1918, a unității politico-statale în frontierele întregii națiuni române au stat mai mulți factori, esențiali fiind:

1. **Unitatea teritorialui**, locuit de români; 2. **unitatea limbii**, „haina sufletului”, aceeași din Maramureș până la Dunăre și din Banat până la

îmormântul Negre și 3. **tărila credinței strămoșești**, creștinismul ortodox.

Teatrul acțiunii istorice, solul este o parte integrantă a ființei unui popor; el își imprimă pecetea asupra condițiilor de viață, a ocupărilor și creației spirituale a celor care-l locuiesc.

Alcătuirea geografică a pământului carpato-dunăreanopontic, alternanța de munți, dealuri, podișuri și câmpii, care dă un întreg plin de armonie – a impus o unitate etnică remarcabilă pe întreaga lui întindere.

Impresionanta unitate lingvistică a fost asigurată de unitatea de relief a țării noastre, ea și de mișcarea intensă și aproape permanentă de oameni pe teritoriul etnic românesc.

(Continuare în pag. 8)

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică
din cadrul Fundației „România de Mâine”

**Starea națiunii
după zece ani de tranziție.
ROMÂNIA ÎNCOTRO?**

**ETATISMUL,
centralismul în economie
blochează piața**

Con vorbire cu prof.univ.dr.

Constantin IONETE,

membru al Academiei Române,

director general al Institutului Național de Cercetări Economice

- Stimate domnule academicieni, sunteți deopotrivă un cunoscut om de știință, o conștiință civică, un educator prin vocație; dați-mi voie, aşadar, să vă solicit răspunsuri clare, directe și integrale întrebărilor mele privitoare la starea națiunii române după zece ani de tranziție. Mai întâi, aş dori să-mi spuneți ce aspecte pozitive și, respectiv, ce aspecte negative vă rețin cu deosebire atenția din existența României la ora actuală?

- Aspectele pozitive și cele negative din deceniu tranziției la economia de piață pot fi citite în starea reformei la nivelul anului 1999. Din păcate, obiectivul principal al reformei, și anume stabilirea statutului juridic al proprietății nu este rezolvat până

acum și, totodată, atitudinea clasei politice pentru accelerarea recuperărilor în acest domeniu rămâne incertă. Există o lipsă de voinjă politică pentru privatizarea care s-a dovedit, în toate țările ce parcurg perioada de tranziție, motorul construcției segmentelor pieței pe de o parte, iar pe de altă parte al funcționalizării pieței. La ora actuală, proprietatea de stat reprezintă încă 70% din totalul capitalului din economie. O astfel de situație, după zece ani de tranziție, constituie o bază pentru reversibilitatea sistemului. Elemente ale reversibilității sunt prezente în procesele social-economice de la noi.

Mihai IORDĂNESCU

(Continuare în pag. 2)

(Continuare în pag. 4)

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică
din cadrul Fundației „România de Mâine”

Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

O dată cu publicarea articolului *Starea Națiunii după zece ani de tranziție. România încotro?*, în ziarul *Adevărul* din 18 octombrie 1999, Institutul de Sociologie și Opinie Publică (I.S.O.P.) din cadrul Fundației „România de Mâine” inițiază o dezbatere publică vizând clarificarea conținutului și consecințelor evenimentelor din 1989.

Această dezbatere, la care sunt rugați să participe oameni de știință din domeniile economiei, sociologiei, culturii, politologiei, publiciști din presa

scrisă și din sfera audiovizualului, este dată publicității în paginile revistei „Opinia națională”.

Participanții la dezbatere sunt invitați să trimită intervențiile lor – destinate publicării în „Opinia națională” – la Institutul de Sociologie și Opinie Publică al Fundației „România de Mâine”, din București, Splaiul Independenței nr. 313 (Platforma „Politehnicii”), telefon 410.42.59 sau Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului (sector 4), telefon 330.34.80.

În cadrul dezbatelii au apărut:

- Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?
Articol de prof.univ.dr. Aurelian BONDREA
(*Adevărul* de luni, 18 octombrie 1999 și *Opinia națională*, nr. 258)

• Repere economice

Articol de prof.univ.dr. Gheorghe ZAMAN,
directorul Institutului de Economie Națională
(*Opinia națională*, nr. 261 din 8 noiembrie 1999)

• Repere agricole

Articol de prof.univ.dr.doc. David DAVIDESCU,
membru al Academiei Române
(*Opinia națională*, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)

• Repere programatice privind agricultura

Articol de dr.ing. Gheorghe STANCIU
(*Opinia națională*, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)

• Costurile sociale

și învățăminte tranziției economice

Articol de academician Nicolae N. CONSTANTINESCU,
președintele Secției de Științe Economice, Juridice și Sociologie a
Academiei Române,
președintele Asociației Generale a Economistilor din România
(*Opinia națională*, nr. 263 din 22 noiembrie 1999)

• Evaluări în plan social

Articol de prof.univ.dr. Gheorghe RĂBOACĂ
(*Opinia națională*, nr. 263 din 22 noiembrie 1999)

În curând va apărea intervenția:

- Prof.univ.dr. Mircea BOULESCU,
vicepreședinte al Curții de Conturi,
decan al Facultății de Management Financiar-Contabil
a Universității „Spiru Haret”

ETATISMUL, centralismul în economie blochează piața

Con vorbire cu

prof.univ.dr.

Constantin IONETE,

membru al Academiei Române,
director general al Institutului
Național de Cercetări Economice

(Continuare din pag. 1)

- Câteva exemple?

- Etatismul, centralismul în economie, care încă se mențin puternice. Ele se manifestă prin blocarea unor segmente importante ale pieței; nu funcționează piața muncii, nu funcționează segmentul prețurilor și atâta altele. Cea mai mare parte a prețurilor sunt încă administrate, mai ales în domeniul tarifelor pentru prestațiile de servicii industriale (gaze, electricitate), iar acest fenomen se regăsește în marile dificultăți existente pentru controlul inflației și în creșterea, prin decizii administrative, a prețurilor și tarifelor în acest domeniu al monopolului de stat.

- Toate acestea privesc în mare parte domeniul industriei. Dar declinul producției agro-alimentare autohtone și suplinirea ei prin importuri cum se explică, de vreme ce proprietatea privată este mult mai extinsă în agricultură decât în industrie, iar piața muncii din agricultură nu ridică atâta probleme ca cea din industrie?

- Dimpotrivă, privatizarea a rămas în urmă nu numai în industrie, ci și în domeniul agricol. Dacă în industrie, la sfârșitul trimestrului recent încheiat, privatizarea se ridică la 24-25%, în agricultură statul rămâne în continuare un mare latifundiar de tip feudal. Din cele 20 milioane hectare de teren agricol și păduri, el definește peste 10 milioane de hectare: 4 milioane de hectare teren agricol și peste 6 milioane hectare de păduri. Tocmai această stare a proprietății blochează pătrunderea relațiilor de piață în agricultură.

- Îngăduiți-mi aici o digresiune: nu știu în ce măsură situația din silvicultură poate fi asociată celei din agricultură, de vreme ce silvicultura nu face front comun cu agricultura, cel puțin în privința regimului de cultură. Dezvoltarea extensivă a agriculturii s-a făcut, la noi, prin defrișarea pădurilor, ca de altminteri în toată lumea, dovedă, între altele, și numeroasele catastrofe ecologice de azi (la care contribuie și industria poluantă). Așadar, sub raport ecologic, și nu doar economic, personal nu știu dacă ar fi indicat ca cele peste 6 milioane hectare de pădure sau numai o parte să iasă din proprietatea statului. Silvicultorii se plâng și astăzi că tocmai

proprietarii privați nu respectă regimul silvic al pădurilor, contribuind astfel la degradarea lor și inclusiv a mediului ecologic. Dar, desigur, aici nu contează ce știu sau ce nu știu eu. Cu scuzele de rigoare, vă rog să vă continuați ideea.

- Voiam să spun că și mai gravă este tendința de a bloca în continuare, pe termen lung, privatizarea fostelor I.A.S.-uri (societățile comerciale agricole). Încă din anul 1990 s-a stabilit cerința de privatizare a I.A.S.-urilor prin Legea organizării întreprinderilor de stat ca regii autonome și societăți comerciale. De atunci, ele sunt societăți comerciale, dar în mod deliberat, prin decizii și acte adiționale de completare a cadruului juridic al proprietății în agricultură, a fost blocat procesul de privatizare, nu s-a privatizat nici o unitate. și mai intervine un element care pune în pericol credibilitatea declarațiilor în favoarea reglementării statutului juridic al proprietății: este vorba despre restabilirea dreptului de proprietate al micilor producători din agricultură. Prin colectivizare, micii producători au rămas proprietari. Ei au fost depozitați de alte atribute ale proprietății – punerea în posesie, dreptul de folosință și.a. – dar ei au rămas proprietari. Ei bine, în anul 1992, prin punerea în aplicare a Legii 18, la noi a avut loc un fenomen necunoscut în toate țările aflate în tranziție, pe care nici Ceaușescu nu și-a permis să-l provoace, și anume exproprierarea micului producător. Adică tot ce trecea de 10 hectare a fost expropriat, contrar Constituției care era în aplicare și care spunea că nici o exproprieare nu va avea loc decât în interes național.

- Și care apreciați a fi urmarea acestei stări de fapt?

- În primul rând ne-am îndepărtat și ne îndepărtem de obiectivul pe care-l urmărește țara noastră din anul 1990 și până azi: integrarea europeană. Condiția fundamentală a integrării europene aceasta este: stabilirea cadru juridic pentru proprietatea specifică economiei de piață, care este proprietatea privată.

Un alt aspect este funcționarea pieței. Nu este destul să ai un cadru juridic – și noi îl avem în Constituție –, ci trebuie să-l aplici și apoi toate segmentele pieței să funcționeze în condiții de competitivitate. Adică să funcționeze piața bunurilor și serviciilor, să funcționeze libera circulație a capitalului, să funcționeze libera circulație a persoanelor, să funcționeze piețele care contribuie la construcția echilibrului nominal monoeconomic, respectiv piața monetară, vânzarea și cumpărarea de disponibilități bănești, vânzarea și cumpărarea de oferte valutare, în mod liber, formarea liberă a cursului și a dobânzilor pe aceste piețe. Noi suntem foarte departe de atingerea acestor obiective în procesul de negocieri a integrării europene care a și inceput. În plus, funcționarea economiei de piață este condiționată de o restructurare nu doar în domeniul proprietății, ci și în alte sectoare ale economiei. Este nevoie de restructurarea adecvată a pieței în ceea ce privește structura producției, respectiv producția industrială de produse intermediere și producția bunurilor de consum. Este necesară, în același timp, o restructurare a producției în funcție de cererea solvabilă de pe piață care privește structura producției până în cele mai mici sortimente, corelată cu cererea agregată și cu puterea de cumpărare din economie. La noi, producția intermediară este încă dominantă pe piață și nu este corelată cu consumul, cu cererea populației. Pe de altă parte, ar trebui să existe o structurare a produselor în funcție de competitivitate, care are nevoie de funcționarea concurenței, exprimată în calitatea produselor și în nivelul prețurilor pe piață. Pe piață, în procesul de vânzare-cumpărare, intern și extern, expresia competitivității o constituie prețul și garanția căștigării și menținerii piețelor pentru fiecare produs.

- De regulă, creșterea ratei inflației se află într-o raport invers proporțional cu creșterea somajului; cum se explică faptul că, la noi, creșterea somajului nu diminuează, ci atrage după sine creșterea inflației și viceversa?

- Se explică inclusiv prin faptul că la noi nu funcționează piața forței de muncă. Piața forței de muncă este blocată de situația de patron principal, dominant a statului. Statul n-a ajuns la stadiul de a fi arbitru pe piața muncii, pe care se formează nivelul și structura veniturilor din muncă și pe care acționează relații normale de piață între patronul privat și forța de muncă.

(Continuare în pag. 3)

Dezbateră publică sub egida Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul Fundației „România de Mâine”

Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

(Continuare din pag. 2)

- Dați-mi voie să remarc faptul că în discuțiile publice pe seama tranziției, în emisiunile televizate mai cu seamă, se invocă foarte frecvent piață, fără a-i preciza și chiar nuanța de fiecare dată conținutul. Frecvența expresiilor cu „piată-n sus, piata-n jos” mi-aduce aminte de situația de pe vremuri când, în fața celor mai delicate probleme, se rostea doctoral: „trebuie să gândim și să acționăm dialectic”. După care nimenei nu mergea mai departe cu analiza, cum ar fi fost firesc. Oare astăzi nu î se atribuie pieței însușiri aproape mistice? Nu se ajunge la fetișizarea ei? Reglementea piață, de la sine, chiar totul? Recurgând la înțelepciunea unui proverb românesc, n-am putea zice că piață mai este și cum și-o face omul, comunitatea umană în genere, eventual chiar cu ajutorul statului?

- Domnule Iordănescu, piața economică are legi atât de precise încât chiar dacă cineva i-ar atribui însușiri ce nu-i sunt proprii, ea însăși îl corectează, adesea într-un mod nemilos. Însemnatatea ei nu are nevoie nici de supraevaluări, dar nici de subevaluări; tocmai ignorarea acestei realități ne-a adus în situația dramatică în care se află economia românească astăzi.

- Piața înseamnă în mare parte privatizare. Dar de ce să privatizăm cu orice chip întreprinderi eficiente, performante? Uzinele „Dacia” din Pitești, Romtelecom și altele au fost cumpărate de firme străine cu capital preponderent de stat. De ce statul român nu poate gestiona la el acasă ceea ce alte state reușesc inclusiv pe piețe externe?

- Este o mare deosebire aici. Întreprinderea Renault nu este o întreprindere de stat. Statul are aici o participare...

- Cred că are minimum 51%.

- Nu șiu. Dar e o mare deosebire. Acolo nu statul investește, nu el subvenționează firma respectivă, nu statul se ocupă de bunul ei mers. În privința Romtelecom, firma grecească de stat nu este singurul investitor. Există și un investitor privat. În plus, după căte șiu, și în Grecia se pune problema privatizării respectivei firme de stat, printr-un influx de capital străin.

- În aceste condiții, ce rol îl atribuți statului român în etapa actuală de tranziție și, eventual, după? Poate fi aplicată o strategie economică națională fără sprijinul activ al statului? Iar un asemenea sprijin echivalează obligatoriu, cum se afirmă uneori, cu amestecul politiciei în economie?

- În procesul de reformă, statul constituie un obiectiv fundamental. Reforma statului are trei componente. În condițiile funcționării statului modern, care are la bază economia de piață, pluralismul economico-social și progresul prin competitivitate, funcțiile statului s-au modificat și ele privesc tocmai rolul statului în reglarea, prin reglementări, a funcțiilor mecanismelor economice. Adică fără un cadru juridic al proprietății, al contractelor, al statului și al funcționarului public etc. nu pot funcționa în bune condiții nici societatea în ansamblul ei, nici

economia de piață, căreia îl declarăm zilnic dragostea noastră, dar în fapt dovedim altceva. Aceasta este, în economia modernă, rolul esențial al statului. Statul are un rol important în menținerea echilibrului macroeconomic prin funcționarea unor părghii și anume prin aplicarea unor politici fiscale, monetare și valutare, care să asigure un echilibru bugetar, un echilibru al balanței de plată, un echilibru al mărcii monetare cu stadiul în care se află economia reală și a.m.d. Nu dispozitii, nu hotărâri administrative, ci punerea în mișcare a mecanismelor, a pieței valutare și monetare, care trebuie să funcționeze în raport de cererea și oferta de bani, a pieței mărfurilor, produselor etc. Tocmai acestea nu funcționează în statul nostru și de aici apar dezechilibre care se manifestă în deficite bugetare mari. Deficitele bugetare, fiscale și cvasifiscale, au ajuns la noi, în cea mai mare parte a anilor, la peste 10% din PIB.

- Ce înseamnă un deficit fiscal sau cvasifiscal?

- Deficitul fiscal este cel reflectat transparent în buget, pe care-l poate fi în buget orice cetățean, iar cel cvasifiscal reprezintă pierderile din sectorul de stat, care nu apar în bugetele curente, ci vor fi incluse peste ani în bugetele curente. De exemplu, sunt pierderile din economie reflectate în creditele neperformante de la Bancorex; ele n-au fost cuprinse până acum în bugetul curent, dar ele au apăsat asupra economiei, sunt deficite extrabugetare în economie. Ajunși aici trebuie să precizăm că statul nu și poate îndeplini aceste funcții în economie căci vreme este patron, pentru că acționează prin măsuri administrative.

O altă funcție importantă a statului este cea de arbitru social. Arbitru pentru rezolvarea conflictelor din societate, conflicte de muncă, între grupuri sociale etc. Din păcate, statul nostru nu poate participa la detensionarea, la rezolvarea conflictelor de muncă pentru că el este patron. Este o parte responsabilă. Si atunci, cum poate el soluționa, ca arbitru, revendicările sindicatelor, de vreme ce el este parte în aceste conflicte? El ar trebui să fie arbitru între grupurile sociale, între muncitori și patroni, dar patronatul privat nu există. Foarte rar pot apărea conflicte între muncitori și patroni, aproape toate sunt între muncitori și stat, pentru că el este patronul principal.

- Dar ca organizator, ca factor de intervenție în bunul mers al ansamblului economic, al societății, ce atribuții îl revin statului?

- Funcția de organizator a statului nostru rămâne de asemenea neîndeplinită. El ar trebui să fie inițiatorul instituțiilor moderne, în sens de instituții democratice. El trebuie să fie inițiatorul progreselor continue în funcționarea acestor instituții și cum ele au început să se dezvolte și la noi, statul trebuie să contribuie ca organisme specifice societății civile să devină dominante, pentru că ele sunt încă firave. Pe de altă parte, rolul statului modern, democrat, pluralist ar trebui să se reflecte și în îndeplinirea unor funcții

directe (cele enumerate până acum sunt indirekte), anume în modul cum se achită de responsabilitățile sale pentru învățământ și cultură, pentru sănătate și asigurarea celor defavorizați. Or, noi ne aflăm în situația în care statul, fiind preocupat și responsabil de conducerea directă a celei mai importante părți din economie, nu mai poate interveni eficient în bunul mers al învățământului, culturii, sănătății. De aceea, funcțiile reflectate în răspunderile sale directe față de învățământ, sănătate ajung să fie, dacă nu pe deplin neglijate, atunci exercitat la un nivel care ne situează pe ultimele trepte ale ierarhizării țărilor din zonă.

- Din perspectiva acestei triste condiții ierarhice, pe care o avem între țările din zonă, apare și o altă problemă: diminuarea dramatică a producției industriale (în anul 1998 ea a reprezentat doar 43% din nivelul anului 1989) nu riscă să ne transforme într-o țară cu o economie exclusiv agrară? Poate constitui acest fapt un indicu și o speranță de progres economico-social în viața modernă?

- Am avut prilejul să mă ocup de multe ori, în ultimii 3-4 ani, de această problemă a creșterii economice, problemă foarte insistentă în preocupările populației și chiar ale specialiștilor și oamenilor politici. După anul 1989, s-a înțeles mai ușor căderea bruscă a producției industriale, în decurs de doi ani, la 50-60 la sută din nivelul anului 1989. Pentru că s-a înțeles mai ușor ieșirea din zona complexului militar industrial al fostei U.R.S.S., din care făcea parte întreaga noastră industrie energointensivă. Era o industrie perdantă, de tipul industrializării din secolul trecut, cu construcții de mașini de joasă prelucrare și industrie primară extractivă, subordonată și producției de război din Rusia, care și găsea, așa cum era ea, cerere peste tot în lagărul socialist sau pe piața capcană din zona sovietică. Oamenii au înțeles că dispărând această piață, a scăzut producția, deci trebuie să ne adaptăm și noi, cu o producție pe măsura noii piețe. Dar această adaptare nu s-a realizat. Nu s-a urmărit, în economia reală, procesul de restrucțare și de privatizare în funcție de cererea pieței. Pentru adaptarea producției la piață ar fi fost nevoie de o finanțare în acest scop a industriei, de accelerarea privatizării, necesității cărora nu li s-a dat curs. Acesta a fost momentul din anii 1991-1992 mai ales. Momentul de ruptură în cadrul sistemului de funcționare a economiei. Ruptura nu a fost însă urmată de o creștere a producției de calitate. Începând cu anul 1993 și în anul 1994 mai ales, apoi în anii 1995 și 1996 a avut loc, pentru prima dată, un fenomen aparte, calificat drept creșterea pauperizantă a producției industriale. PIB-ul creștea, prin 1995-1996 a depășit 6-7 la sută, producția industrială ajungea, ca pe vremea începutului domniei lui Ceaușescu, la 10-12 la sută, dar cu ce preț? Cu prețul creșterii, pentru prima dată după anul 1989, a deficitului balanței comerciale la peste 3 miliarde dolari. În ce mod? Prin punerea în mișcare a mașinii industriale energointensive

care avea nevoie de combustibil și de materii prime în cantități considerabile, pe care nu le valorifică nici măcar la costurile aprovizionării cu combustibil. Nu putea să le valorifice pentru că piața internă nu le cerea, n-avea resurse pentru așa ceva. Era vorba despre o schimbare calitativă, care se cerea înțeleasă și că n-a fost înțeleasă. Așa se face că deficitele bugetare au crescut considerabil, iar producția pe stoc ajunsese la 4 la sută din PIB. Toate acestea pe seama cui? A bugetului. Prin deficite bugetare mari erau susținute toate aceste pierderi.

- Dacă astăzi s-ar pune problema creșterii producției industriale – și mi se pare de la sine înțeles că ea se pune – ce condiții ar trebui să fie respectate?

- Ar trebui urmărite cel puțin două aspecte: a) creșterea producției să fie de calitate, nu pe seama sărăcirii populației; b) creșterea producției să nu provoace inflație și superinflație prin creșterea deficitelor bugetare. Pentru că inflația va bloca foarte curând orice creștere economică. Nu există, de regulă, decât situații când inflația depășește 10-15, maximum 20 la sută. Or, la noi, inflația a ajuns la 300 la sută în perioada amintită. Așadar, nu prin hotărâri administrative poate fi realizată o creștere de calitate. Nu prin împrumuturi exteme, destinate a pune în producție toate capacitatele existente în structurile neeconomice din industria noastră grea, împrumuturi pe care apoi, foarte curând, le va suporta populația.

- Pentru că ați atins indirect problema costurilor sociale ale tranziției, aş dori să vă întreb: restrucțarea industrială poate fi redusă, așa cum se întâmplă adesea, la disponibilizarea forței de muncă? Restrucrearea nu-ar trebui efectuată, tocmai în vederea obținerii producției de calitate amintite, prin intensificarea gradului de utilizare a forței de muncă, știut fiind că un asemenea salt calitativ presupune inclusiv un înalt nivel de solidaritate socială, de complinire a tuturor forțelor creative ale societății? Disponibilizarea forței de muncă nu-ar trebui să asculte și ea, ca atât de altele, de principiul competenței, al calității umane? De ce să facem someri la „grămadă”?

- Restrucrearea are mai multe modalități de a fi operață, inclusiv cea realizată prin reducere, ca o aplicare consecventă a principiului pieței și al competitivității. Cade produsul care nu corespunde pieței, cad sortimentele și cad întreprinderile care nu corespund cerințelor pieței! Nu poate exista un idol al fabricii, așa cum îl întreținem noi uneori, potrivit căruia cu cât fabrica este mai mare, cu atât Dumnezeul industrial este mai mare! Dimensiunile fabricii și ale forței de muncă trebuie să corespundă cererii. Nimici nu face producție de dragul producției, nu doar economistul, dar nici un om responsabil. În aceste condiții, în restrucțare trebuie să tai pentru a te adapta pieței. De aceea, o asemenea formă a restrucțuirii se mai numește și ajustare. Din păcate, noi avem idolul marii industriei românești care se prăbușește. Firesc ar fi, desigur, ca o dată cu reducerea de personal, să fie declanșat și un proces de

creștere economică sau menținerea în anumite limite a acestei creșteri. Dar pentru așa ceva este nevoie de măsuri speciale, bazate pe privatizare, pe atragerea de capital și pe încurajarea economiilor populației, provenite din eco-nomisire. La noi, asemenea procese au fost rupte. Restrucrearea a însemnat investiții de multe ori foarte costisitoare, de sute de milioane de dolari, dar fără rezultate, fiind făcute pentru întreprinderi care nu auveau nici un viitor. Un exemplu este și famouza „Petromidia”: a implicat investiții de aproape 100 milioane dolari pentru ca ... să nu producă nici așa. A fost apărată cu revoluție „Semănătoarea”, pentru că ... până la urmă să fie lichidată. Sunt și astăzi apărate cu revoluție, la Brașov și în alte părți, întreprinderi care n-au lucrat încă la jumătate din capacitatea lor. Toate aceste blocaje ale ajustării la piață ne-au costat enorm. Noi n-am înțes modalitatea de restrucțare a producției industriale, combinată cu dezvoltarea acelor ramuri care au piață, dar a căror piață se acoperă astăzi, din păcate, cu importuri. Este vorba de industria alimentară, în primul rând, dar și de industria ușoară, care s-a menținut doar în limitele producției reduse (ei vin cu comanda, cu produsul, cu modelul și noi participăm doar cu munca). În aceste condiții de blocaj, în locul diversificării și ajustării producției la nevoile pieței, s-a încercat rezolvarea problemei restrucțuirii prin cheltuieli pentru creșterea capacitatii de producție în întreprinderile din industria grea, neadapțate și neadaptabile în intregime la piață.

- Să înțelegem că aceste întreprinderi sunt inutilă?

- Nu, ele sunt necesare, dar trebuie să corespundă, inclusiv prin dimensiunile lor, nevoilor pieței.

- Dar industria noastră grea a avut și unele piețe externe, la care astăzi am renunțat. De exemplu, în China, în țările arabe. De ce am renunțat la aceste piețe?

- N-am renunțat, dar nu ne mai foloseau. Relațiile de comerț cu țările arabe ar fi trebuit să le continuăm în condițiile lui Ceaușescu? Adică vin aici, le dăm credite și ei fac comenzi pe creditele acordate de noi. Și când vine scadența le spunem: v-am iertat! Sau înscrim aceste datorii în conturi, cum avem conturi de peste 2 miliarde dolari în Irak și încă vreun miliard de dolari în alte țări. Să fie limpede, piața lagărului sovietic a dispărut; ea satisfăcea nevoile specifice unui complex industrial militar. Astăzi nu mai poate reconstituî nimeni, niciodată. De aceea trebuie să ne adaptăm cerințelor actuale ale pieței.

- Care adaptare necesită, desigur, eforturi susținute, iar asemenea eforturi reclamă, între altele, sănătate fizică și morală din partea întregii populații. Iar noi avem, ca reflex al stării economice și de sănătate situate sub pragul critic, ceea mai accentuată involuție demografică, nemaiîntâlnită la români în timp de pace. Chiar și numai acest aspect nu-ar trebui să ne dea de gândit asupra sensului tranziției în România?

(Continuare în pag. 6)

REUNIUNEA OMAGIALĂ A SENATULUI

Cuvântul prof.univ.dr. AURELIAN BONDREA

(Continuare din pag. 1)

Personal, păstrează amintiri dintre cele mai frumoase din anii când, ca profesor la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, am ținut cursul de Sociologia culturii, în întreaga perioadă când maestrul Giuleanu a deținut funcția de rector. Sunt amintiri pline de învățămînt. Toți păstrăm asemenea amintiri și învățămînt, inspirate din viață și activitatea profesorului Victor Giuleanu și studenții noștri ar avea multe de spus. Din fericire, noi îl vom avea în continuare alături de noi, ca maestru și coleg, vom participa la multe activități comune, inclusiv la multe alte festivități, pentru că, o dată cu trecerea timpului, le dorim tuturor să ajungă la vîrstă și la prestigiu maestrului Victor Giuleanu, de numele căruia se leagă realizări valoroase în toate direcțiile în care a acționat. Vom beneficia pe mai departe de valoroasa experiență a domniei sale, cum am beneficiat și de experiență științifică și didactică a academicianului Ștefan Milcu, președintele Academiei de Științe Medicale din România și unul din marii profesori ai Universității

noastre, al cărui nume se regăsește astăzi și în titulatura Institutului nostru de Învățămînt și Cercetare Medicală. Să-l cinstim, aşadar, pe maestrul Victor Giuleanu nu doar prin cuvinte de omagiere, ci și prin fapte creative, după strălucit său exemplu. În beneficiul Conservatorului de Muzică din București, al marilor sale inițiativer culturale, domnia sa a avut relații inclusiv cu șefi de stat și guverne, de prestigiul doamnei Margaret Thatcher bunăoară, care i-au fost oaspeți la Conservatorul din București ori care s-au aflat în corespondență cu domnia sa. Iată, deci, tot atâtea motive de mândrie pentru noi de a-l avea în mijlocul nostru pe maestrul Victor Giuleanu.

Pentru omagierea vieții și operei maestrului Victor Giuleanu, cu prilejul împlinirii vîrstei de 85 de ani, dați-mi voie să-l invit pe prof.univ.dr. Ion Rebedeu, prorector al Universității „Spiru Haret”, să prezinte succint meritele personalității deosebite pe care o aniversăm astăzi.

Adresez calde mulțumiri și felicitări Corului Facultății de Muzică „Victor Giuleanu”, condus

de d-na Silvia Secrieriu, pentru frumosul concert consacrat aniversării decanului Facultății de Muzică. Este un prilej plăcut pentru mine să apreciez calitatea remarcabilă a procesului de învățămînt din această prestigioasă facultate, din al cărei corp profesoral fac parte distinse personalități ale vieții muzicale și universitare din țara noastră.

Mă adresez, de asemenea, și studenților din celelalte facultăți ale Universității noastre cu îndemnul de a urma, în întreaga lor carieră, exemplul corpului lor profesoral între care sărbătoritul de azi ne oferă tuturor, studenților îndeobși, un model strălucit. Conducerea Universității „Spiru Haret”, decanatele, întregul corp profesoral fac tot ce le stă în putință pentru a vă crea dumneavoastră, studenților, cele mai bune condiții de pregătire. Încă o dată, felicităm pe domnul prof.univ.dr. Victor Giuleanu pentru întreaga sa activitate, pentru ceea ce a înfăptuit și înfăptuiește în direcția bunului mers al Facultății de Muzică a Universității „Spiru Haret”, care prin hotărîrea de azi a Senatului universitar, îi poartă numele.

Cuvântul prof.univ.dr. ION REBEDEU,

prorector al Universității „Spiru Haret”.

Personalitatea profesorului Victor Giuleanu se impune, în chip copleșitor, prin complexitatea, profunzimea și valoarea de excepție a operei sale, în cuprinsul culturii muzicale naționale și internaționale, prin contribuția decisivă pe care a adus-o și o aduce la afirmarea învățămîntului superior muzical românesc, prin harul și exemplaritatea cu care și-a onorat vocația și, totodată, pasiunea sa cea mai arătoare – aceea de dascăl, prin prezența sa activă în viața artistică și științifică internațională – mesager strălucit al spiritualității românești pe alte meridiane ale lumii.

De aceea, a aduce într-o prezentare succintă, în atenția dumneavoastră, cu prilejul fericit, pentru noi toți, al aniversării

când ea nu e clătină nici de greutăți nici de nedreptăți, munca, fără preget, atunci când motivația ei transcende cotidianul, deschiderea către semenii, atunci când aceasta poartă pecetea unuiumanism real.

Diplomatul Academiei de Muzică din București (1941), licențiat al Facultății de Drept din București, absolvent al Seminarului Pedagogic Universitar „Titu Maiorescu” din București, (1946), Victor Giuleanu (după aproape 5 ani de front, ca ofițer în rezervă), își începe, în 1945, cariera de profesor de muzică, de care se leagă pe viață și pe care o va considera, mai ales, o vocație, o chemare lăuntrică, sufletească, o virtute culturală chiar.

UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”
București - România

DIPLOMĂ DE EXCELENȚĂ

Cu prilejul împlinirii vîrstei de 85 de ani, dând o înaltă apreciere activității didactice și de creație, locului de excepție ocupat în învățămîntul și cultura muzicală românească de

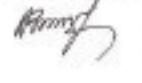
Domnul Prof.univ.dr.

VICTOR GIULEANU

*Decanul Facultății de Muzică,
Senatul Universității „Spiru Haret” este fericit să-i acorde
Diploma de Exceleță*

*Prof. univ. dr. Aurelian BONDREA
Rectorul Universității „Spiru Haret”*

București, 19 noiembrie 1999

Ca mulți oameni de cultură din perioada interbelică, Victor Giuleanu este profesor de liceu – la „Gheorghe Lazăr” și apoi la „Matei Basarab” –, iar din 1948 – cadru didactic universitar la disciplina „Teoria superioară a muzicii”, la Conservatorul din București, parcurgând **totuște** treptele ierarhiei didactice – asistent, lector, conferențiar și profesor, și ale ierarhiei conducerii academice – **șef de catedră**, decan, rector al Conservatorului de Muzică din București.

Activitatea didactică se întreprinde cu cea artistică, profesorul Giuleanu fiind **dirijor principal** al Ansamblului Coral Profesionist „Ciocârlia” (1954-1959) și **dirijorul** Corului „Radio” (1959-1960).

Ca rector, timp de un deceniu (1962-1972), a adus Conservatorul la o afirmare și înflorire fără precedent, care vor conferi învățămîntului superior muzical bucureștean un mare prestigiu pe plan național și internațional, prestigiu legat nemijlocit de numele și activitatea prodigioasă a maestrului Victor Giuleanu.

Sub bagheta academică a profesorului Giuleanu, Conservatorul de Muzică din București a devenit, în acei 10 ani, un institut învidiat, prin rezultatele sale, până și de cele mai renumite institute similare din străinătate.

De numele său, de efortul său și voința sa neclinită este legată însăși construcția frumoasei clădiri în care funcționează și azi Conservatorul.

Viața și activitatea profesorului Victor Giuleanu au stat neclinit sub semnul unor mari iubiri:

- a iubit și iubește **muzica** și **marile valorile** ale artei muzicale, cu convingerea nestrămutată că muzica umanează și innobilează omul;

- a iubit și iubește **frumosul**, în toate manifestările sale, și a dorit, cu ardoare, ca lumea în care trăim, prin iubire de frumos, să fie mai frumoasă;

- a iubit și iubește **valorile culturii** și **creația culturală**, pe care le consideră embleme ale unei națiuni, și are marea satisfacție că a reușit, prin opera sa, să-i inscrie numele în panteonul marilor personalități ale culturii muzicale;

- a iubit și iubește, cu o nestinsă pasiune, **școala** și **profesiunea de dascăl**, i-a iubit și îi iubește din tot sufletul, pe studenți, cu convingerea că pot și sunt datori să ducă mai departe arta muzicală românească și educația muzicală a poporului nostru;

- și-a iubit și își iubește cu înflăcărare **țara**, **pământul românesc** și istoria care ne-a plămădit, s-a mândrit, oriunde în lume viața profesională l-a dus, cu valorile noastre

nationale și a spus-o clar și răspicat că **acei**, în România, îi este locul și destinul;

- a iubit și iubește **dreptatea** și **adevărul**, sinceritatea și **modestia**, căpătându-și recunoașterea de veritabil și **pilditor model moral**.

Profesorul Victor Giuleanu s-a impus ca un remarcabil pedagog și teoretician al muzicii; el este autorul unor **lucrări fundamentale de muzicologie**, care l-au consacrat în cultura noastră ca un exeget modern, cu vocația sintezei și originalității, care imbină armonios rigoarea cercetătorului cu sensibilitatea artistică a creatorului, a omului de artă.

Dintre numeroasele și valoasele lucrări personale tipărite menționeză că:

- **Principii fundamentale în teoria muzicii**, operă amplă, aproape 600 pagini, despre care Liviu Rusu spunea: „Cu lucrarea **Principii fundamentale în teoria muzicii**, Victor Giuleanu aduce una din cele mai temeinice contribuții la ceea ce trebuie să constituie bazele unor preocupări științifice în domeniul muzicii” (revista „Muzica”, nr. 10, 1975);

- **Tratat de teoria muzicii**, lucrare monumentală de sinteză, de aproape 1000 de pagini;

- **Melodica Bizantină**, lucrare singulără în peisajul muzicologiei contemporane, care a pus în lumină subtilitățile expresive ale artei muzicale bizantine, cu ecou semnificativ în cultura muzicală românească;

- **Ritmul muzical**, în 3 volume.

Astațat profund și cu pasiune de activitatea didactică, Victor Giuleanu a elaborat și publicat multe lucrări destinate nemijlocit învățămîntului muzical – manuale, solfegii, dicțeuri melodice, armonice și polifonice, care constituie prețioase mijloace pentru formarea viitoarelor generații de muzicieni în școlile de muzică și în conservatoare.

Impresioneză atât amploarea și substanța lucrărilor publice, că și continuitatea și caracterul sistemic al creației muzicologului Victor Giuleanu.

E semnificativ că, numai în ultimi anii, în Editura Fundației „România de Mâine” a publicat 8 lucrări.

Așa cum subliniază criticii și comentatorii avizați, ținuta superioră a cercetărilor sale în domeniul teoriei muzicii îl situează în **fruntea** personalităților învățămîntului superior muzical.

Cu o tinerețe spirituală, o vitalitate și o energie de excepție, cu o ambiiție și o perseverență rar întâlnite, profesorul Victor Giuleanu se angajează în crearea, în cadrul Universității „Spiru Haret” a unei Facultăți de Muzică, cu specializarea Pedagogie muzicală.

(Continuare în pag. 5)

UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET”

(Continuare din pag. 4)

Maestrul Giuleanu este **ctorul** acestei facultăți, în ea a investit, cu o enormă generozitate, mult, mult suflet, multă pasiune și speranță, și întreaga sa știință și experiență, dobândite în cei aproape 60 de ani care au trecut de la absolvirea Conservatorului.

Opera și activitatea maestrului Victor Giuleanu și-au cucerit, de decenii, în cultura noastră consacratarea și prestigiul de care se bucură numai marile valori. Sunt semnificative în acest sens: **Premiul Academiei Române** (1976); **Premiul Ministerului Învățământului** pentru lucrarea **Tratat de teoria muzicii** (1963), **sase premii ale Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România** pentru lucrări de muzicologie și didactice, elaborate și publicate în decursul anilor.

Pentru contribuția sa la dezvoltarea invățământului superior muzical i-au fost conferite ordine și medalii ale statului român.

Exegezele asupra operei maestrului Giuleanu, întreprinse de istorici și critici muzicali, de esteticieni și teoreticieni ai artei – printre care Liviu Rusu, Viorel Cosma, Grigore Constantinescu, Iosif Csire, Marina Crălovici, Doru Popovici, Nichifor Șerban – pun în evidență valoarea deosebită și actualitatea creației muzicologice a profesorului Victor Giuleanu.

Grăitor este și faptul că o studentă Elena Diaconu, și-a susținut lucrarea de licență la Academia de Muzică din București cu tema: „**Mari maestri al Conservatorului Bucureștean – Victor Giuleanu**”.

Acest titlu, înscris inspirat și cu dragoste, pe o teză de licență, ar putea fi semnul sub care să sărbătorim azi aniversarea zilei de naștere a Maestrului Giuleanu. Dar personalitatea sa a depășit de mult spațiul spiritual al Conservatorului, pe de o parte, înscriindu-se pe un loc de frunte în pleiadă marilor valori ale muzicologiei românești și internaționale, iar, pe de altă parte, cunoșcând în ultimii 7 ani o nouă tinerețe ca decan al Facultății de Muzică din cadrul Universității „Spiru Haret”.

Victor Giuleanu este o personalitate artistică, științifică și pedagogică de talie mondială, recunoscută ca atare de mult în lumea muzicală contemporană. A participat la numeroase Congrese internaționale și reunii științifice pe plan mondial – în Paris, Geneva, Montreux, Dijon, Graz, Tunis, Perth (Australia), Buenos Aires, La Plata, Bristol și altele, remarcându-se prin substanța conferințelor și comunicărilor de specialitate.

Foruri culturale internaționale și prestigioase instituții de invățământ și cultură de peste hotare s-au simțit onorate să-l aleagă în organismele de conducere sau să îi confere înalte distincții și tituli. Spicuiesc doar câteva:

- Doctor „**Honoris Causa**” a Fundației Universitare Internaționale din Missouri – U.S.A. (1990);

- Medalia „**Rameau**”, conferită de Academia de Muzică din orașul Dijon (Franța, 1977), pentru promovarea relațiilor cultural-muzicale româno-franceze;

- Membru ales în conducerea Societății Internaționale de Educație Muzicală de pe lângă UNESCO (1971-1981);

- Incluzarea sa în lucrarea „**5,000 de personalități ale lumii**” (cu contribuții deosebite în domeniul muzicii), 1990;

- Acordarea titlului de „**Distins profesionist al anului 1991 în domeniul muzicii**”, SUA;

- Certificat de Merit, acordat de Centrul Biografic Internațional, Cambridge, 1988;

- Distincția „**Om al anului 1990**”, acordată de Comitetul Internațional de Cercetări al Institutului Biografic din America;

- Acordarea în trei rânduri (1982, 1984 și 1987) a Certificatului „**Cine este cineva în lume**”, SUA.

Recunoașterea și prestigiul de care se bucură ca muzician, muzicolog și dascăl maestrul Victor Giuleanu în lumea muzicală își găsește o expresie grăitoare în prezența sa la concursurile muzicale internaționale: președinte al **Juriului Concursului Internațional de Canto „George Enescu”**, 1964; președinte al Juriului **Concursului Internațional de Canto din Rio de Janeiro** (1970), membru în jurile concursurilor internaționale de pian și canto de la Geneva (de 5 ori în perioada 1962-1976), Moscova, Sofia, Graz etc.

În chip cu totul firesc numele profesorului Giuleanu este des întâlnit în revistele de specialitate, în articolele în care se prezintă și se elogiază opera sa, precum și activitatea de mesager strălucit al marilor valori muzicale românești.

Astfel, profesorul francez Andre Ameller, vicepreședinte al Societății Internaționale pentru Educație Muzicală, îi face, în **Jurnalul Confederal Muzical din Franța** (nr. 306, din decembrie 1977) o elogioasă prezentare, evidențiind aprecierea de care se bucură pe plan internațional. În același spirit, scriu despre Victor Giuleanu, Adalbert Tortorella în **Revista Societății Internaționale pentru Educație Muzicală** (1972) sau Franz Walter în „**Jurnal de Geneve**” (1976).

Enumerarea ar putea continua. Aș menționa, ca semnificativ, titlul articolului dr. Richard Johnson în „**Revista Departamentului Muzical al Universității din Calgary**” (Canada) și anume: „Activitatea excepțională de elaborare a profesorului Victor Giuleanu.

Nu pot să nu mă refer la o scrisoare adresată maestrului Giuleanu în septembrie 1971 de către Rodolfo Zubrinsky, președintele Societății Internaționale pentru Educație Muzicală, în legătură cu participarea muzicologului român la cel de-al doilea seminar al Societății care a avut loc la Buenos Aires. Acesta îi scria:

„*Ați fost în magnific ambasador și pățești să fiți și un foarte mare succes personal și că prezența Dumneavoastră a permis reprezentanților Americii de Sud să descopere România și pe muzicienii ei.*”

Evoarea, chiar foarte pe scurt, a operei și activității maestrului Victor Giuleanu, pun în chip elocvent în evidență că astăzi omagiem, la împlinirea vîrstei de 85 de ani, o mare personalitate a culturii și invățământului românesc, care și-a cucerit pe deplin un loc de cinste în spiritualitatea românească.

Bucuria pe care o trăim, cu ocazia acestei sărbători, capătă sensuri și rezonanțe deosebite datorită faptului că noi, membrii Senatului, vedem în maestrul Victor Giuleanu nu numai muzicianul, savantul și profesor de excepție, ci, mai ales, Omul, cu O mare, colegul și prietenul nostru, Victor Giuleanu.

*Din inimă,
La mulți ani și multă sănătate,
maestre Victor Giuleanu!*

„Sunt mândru că fac parte din această vestită și minunată Universitate”

Cuvântul prof.univ.dr. VICTOR GIULEANU,

decan al Facultății de Muzică „Victor Giuleanu”

În curând se va împlini un deceniu de la intrunirea unui distins grup profesoral universitar care, la inițiativa domnului profesor universitar dr. **Aurelian Bondrea**, a hotărât înființarea Fundației „România de Mâine” și a Universității „Spiru Haret”, devenită azi una dintre cele mai renomate și apreciate între instituțiile universitare similare ale țării.

Cei care am făcut parte din acel grup nici nu ne puteam imagina atunci că, într-un timp relativ redus, această Universitate va ajunge într-un deceniu la un număr de 20 de facultăți cu atât de variate profiluri, în care se pregătesc 20.000 de studenți sub grijă unui corp didactic universitar, alcătuit din peste 1.000 de profesori de mare prestigiu.

Să adăugăm apoi dotările materiale de rigoare, clădirile și căminele universitare proprii, marea editură deținând aparate moderne de tipărit și multiplicat cursurile și încă alte multe mijloace pentru desfășurarea unui proces de invățământ la nivelul cerințelor universitare moderne.

De la început, ne-am găsit locul și sprijinul conducerii Universității și noi, profesorii și studenții Facultății de Muzică, ce a dat deja invățământului de specialitate trei serii de licențări care, din informațiile ce le deținem, fac deja – prin pregătirea obținută aici – o mare onoare Universității noastre, dovedind nivel superior de pregătire și conștiință profesională înaltă, peste tot în județele țării.

Afirmând cele de mai sus, azi se cunvine ca, mai înainte de orice, să aduc un cuvânt de mare mulțumire conducerii Universității „Spiru Haret” și, în mod special, domnului rector prof. univ. dr. **Aurelian Bondrea** ce ne-a creat condiții materiale și morale pentru o dezvoltare plină de satisfacții până dincolo, în decenile anului 2000.

Îl asigur pe domnul președinte al Fundației și rector al Universității că aceste sentimente vin din partea întregului corp profesoral al Facultății de Muzică – hotărât la lucru și la efort pentru a răspunde pozitiv și cu atitudine volitională ridicată la rangul de pasiune.

Trecând acum la momentul aniversar ce mi-a fost rezervat, într-un

cadru atât de înalt și distins pe care-l reprezintă Senatul Universității „Spiru Haret”, îmi voi lua permisiunea să aduc mai întâi mulțumurile mele profunde domnului prorector prof.univ. dr. **Ion Rebedeu** care a expus aici o serie dintre realizările mele pe plan național și internațional.

E drept că, în viața mea, am avut multe satisfacții datorită unei nșunci fără pregeu atât pe plan național, cât și pe cel internațional.

Satisfacții și emoții deosebite mi-au adus spre pildă:

- Acordarea înaltului titlu de „**Doctor Honoris Causa**” pentru realizările deosebite în domeniul muzicii, de către Fundația Universitară Internațională din Missouri (U.S.A.);

- Consemnarea biografică, printre altele, în marea enciclopedie americană: „5000 de personalități ale lumii pentru contribuții remarcabile în domeniul muzicii”;

- „**Om al anului 1991**”, atribuit de „American Biographical Institute”;

- „**Om al anului 1992**”, atribuit de „International Biographical Centre” (Cambridge – Anglia).

Toate acestea au vizat două domenii de activitate specifică:

- Rector al Conservatorului din București timp de un deceniu (1962-1972);

- Director ales în Consiliul Superior al Societății Internaționale de Educație Muzicală de pe lângă UNESCO.

Îmi vine greu să rețin atenția dumneavoastră asupra realizărilor personale în aceste importante domenii, dar în Cartea de Aur a Conservatorului au fost consemnate aprecieri deosebite de prețioase din partea unor mari muzicieni ai secolului și ai lumii, precum:

Iehudi Menuhin, Sergiu Celibidache, Ionel Perlea, Aram Haciaturian, Leopold Stokowski, David Oistrach, Dim. Rostropovici, Leonid Kogan, André Ameller, Jacques Chailley, Guido Agosti, Virgil Mortari, Hans Sittner – rector Academiei de Muzică din Viena, Peter Menin – rectorul Academiei de Muzică din New-York, Isaac Stern marele violonist etc.

Temele abordate au avut subiecte vizând, în special, simțul apropierei poporului nostru de frumusețile artei muzicale; apoi creatorii de seamă ai muzicii românești (George Enescu); școală românească de muzică de toate gradele, de invățământ preuniversitar și universitar.

(Continuare în pag. 6)

„Sunt mândru că fac parte din această vestită și minunată Universitate”

(Continuare din pag. 5)

Și aici, în această a doua perioadă de preocupări, am obținut satisfacții pe care le consider ca apartinând culturii poporului nostru, aș cum rezultă din scrisoarea personală primată de la Rodolfo Zuhirski – Argentina, vicepreședinte al Societății Internaționale de Educație Muzicală. Aș dori să termin cuvântul meu, redând un fragment din această scrisoare:

„Sunt foarte fericit că ați putut participa atât de activ în Comitetul de Directori al Societății Internaționale de Educație Muzicală, la sesiunile plenare, ca și în toate celelalte întâlniri cu profesorii și studenții; iar eu pot afirma că ați avut un mare succes personal și că prezența dv. a permis să descoperim România și muzicienii săi, prin personalitatea dv., tuturor reprezentanților Americii de Sud, care trăiesc atât de departe de ora dv.

Aș fost un magnific ambasador și puteți fi încrezător că ați lăsat prietenii atât la Buenos-Aires, cât și la La Plata care păstrează cea mai frumoasă amintire despre dv. și, în ce mă privește, am avut o mare bucurie de a vă cunoaște și de a lucra cu dv.”

Timpul nu-mi mai permite să vorbesc și despre lucrările mele tipărite și folosite în țară, în

străinătate, multe din ele fiind premiate de Academia Română, de Uniunea Compozitorilor și, de asemenea, despre faptul că în prezent conduc acordarea titlului de doctor la Universitatea de Muzică din București, având printre doctoranzi nu numai români, ci și mulți străini din Germania, Grecia, U.S.A., și români din Basarabia etc.

În încheiere, însă mulțumesc din inimă conducerii Universității, întregului său Senat, colegilor profesori ai Facultății de Muzică și, nu în cele din urmă, corului studențesc, condus cu artă și convingere de către conf. univ. Silvia Secrieriu – cu toții creându-mi o întâlnire cu sentimente de neuită.

Aș dori să ne revedem la înălțarea serbare a celor 10 ani de existență a Universității noastre, când și Facultatea de Muzică, în întregime, va face totul pentru a înfrumuseța și înalte artistic cadrul unei asemenea sărbători.

Este o mândrie pentru noi, profesorii și studenții Facultății de Muzică, să onorăm și să facem parte din această, de acum, vestită și minunată Universitate bucureșteană.

„Sufletu-mi plin de bucurie
Mulțumește cu târzie
Tuturor celor prezenți
Profesori vestiți și studenți”.

(Continuare din pag. 3)

- Demografii noștri au o părețe diferită în această privință. Ei spun că fiecare țară își are demografia....

- Pe care și-o merită.

- Nu, își are demografia pe care și-o stabilște ca obiectiv politic. El pretind că la noi nu s-a cristalizat o politică demografică, pe baza căreia să putem să, în primul rând, dacă România își poate permite să crească populația și dacă da, cu căt anume. Pe de altă parte, creșterea populației trebuie să fie asigurată cu respectarea drepturilor omului. Creșterea populației se asigură în familie și decizia familiei este hotărâtoare. Nu cu decrete criminale, cum a făcut Ceaușescu, poate spori firesc indicele demografic. Deocamdată, creșterea populației la noi este blocată prin indicele ridicat al mortalității sexului masculin. Pe ansamblu, speranța de viață este mai ridicată la femei și mai scăzută la bărbați. Și din cauza aceasta avem o mortalitate ridicată care depășește creșterea prin noi născuți. Am ajuns la un indicator al speranței de viață de 69 de ani, indicator foarte redus printre țările din zonă. Fenomenul mortalității ridicate nu este evaluat pe cauze. În orice caz, acest grad înalt de mortalitate nu este o invenție apărută după anul 1989, ci are rădăcini mai adânci.

- În țările dezvoltate sub raport economic și social, cum se infițeză situația?

- Acolo există un obiectiv nu atât urmărit, că realizat. Acest obiectiv se numește stabilizare demografică. Adică nici o creștere demografică îngrijorătoare în raport cu posibilitățile de asigurare a condițiilor necesare pentru toată lumea, dar nici un declin demografic. Noi mai avem mult până aici, pentru că acest obiectiv se realizează greu. Dar prin măsuri adecvate, social-economice, am putea actiona, și pe termen scurt, în direcția stabilizării populației.

- Stimate domnule profesor, o revoluție echivalență, prin definiție, cu un factor istoric declarator de energii creative adesea fără precedent; la capătul unui deceniu de

Reuniunea omagială a Universității „Spiru Haret”

O sărbătoare plină de semnificații a avut loc vineri, 19 noiembrie a.c. la Universitatea „Spiru Haret” care cultivă metodic, programatic, frumoasele tradiții ale învățământului românesc, și ea a fost prilejuită de împlinirea celor 85 de ani ai profesorului universitar doctor Victor Giuleanu, personalitate de referință a vieții muzicale românești, educator prin vocație, întemeietor și decan al Facultății de Muzică a Universității „Spiru Haret”.

Senatul universitar a fost reunit cu acest prilej în prezența conducerii Fundației „România de Mâine”, sub egida căreia funcționează Universitatea „Spiru Haret”, în prezența a numeroși profesori universitari, cercetători științifici și studenți care și desfășoară activitatea în cadrul universității.

Prof. univ. dr. Aurelian BONDREA, președintele Fundației „România de Mâine”, rectorul Universității „Spiru Haret”, a deschis adunarea Senatului universitar rostind o allocuție.

Personalitatea și opera profesorului Victor Giuleanu au fost prezentate de prorectorul Universității „Spiru Haret”, prof.univ.dr. Ion Rehedeu.

Sediția omagială a Senatului Universității „Spiru Haret” a continuat cu cuvântul rostit de cunoscutul muzicolog prof. univ. Liviu Brumaru. Vorbitorul a infișat câteva secvențe semnificative din viața și activitatea sărbătoritului,

subliniind cu deosebire însemnatatea acestora pentru întărirea prestigiului marilor noastre instituții muzicale, între care Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București și-a remarcat mai cu seamă sub rectoratul profesorului Victor Giuleanu, dar și pentru solidarizarea morală dintre generațiile de muzicieni, pentru continuitatea mesajului lor artistic și patriotic peste marginile oricărăi inconveniente istorice.

În aceeași ordine de idei, doamna Irina Odăgescu Tuțuianu, compozitoare de muzică simfonică și cadre didactice la Facultatea de Muzică a Universității „Spiru Haret”, a spus: Mă leagă de maestrul Victor Giuleanu ani mulți, ani grei, ani foarte frumoși. Din anul 1967, când am devenit asistentă la Conservatorul bucureștean, sub rectoratul de excepție al profesorului Victor Giuleanu, am fost și sunt martora unei generozități rare întâlnite, revărsată cu precădere asupra tinerilor – a subliniat vorbitoarea. După care a evidențiat faptul că profesorul Victor Giuleanu a pus în valoare toate talentele muzicale tinere pe care le-a întâlnit, a fost un sprinț activ pentru toți studenții, motiv pentru care unii dintre aceștia și-au luat ca temă, pentru lucrarea de licență, aspecte din opera profesorului și managerului universitar Victor Giuleanu.

În continuare, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, rectorul Universității „Spiru Haret”, a dat citire celor două propunerile inscrise pe ordinea de zi a Senatului. Supuse succesiv la vot, propunerile au fost aprobate cu unanimitate de voturi.

Într-o ambientație de emociونătoare solemnitate, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, rectorul Universității „Spiru Haret”, îi înmânează maestrului Victor Giuleanu Diploma de excelență a Universității „Spiru Haret”, împreună cu un premiu în valoare de 10 milioane lei.

Corul Facultății de Muzică „Victor Giuleanu” intonează imnul „Gaudemus”.

Întâmpinat cu vii aplauze, a luat cuvântul sărbătoritul, care a mulțumit pentru festivitatea ce i-a fost consacrată, după care asistența a aplaudat îndelung, iar membrii Senatului universitar, profesorii și cercetătorii științifici prezentați l-au felicitat, pe rând, pentru distincțiile primește, i-au urat viață lungă cu sănătate și noi succese în nobila sa activitate de profesor și decan al Facultății de Muzică ce-i poartă numele.

În paralelă a doua a festivității, Corul Facultății de Muzică „Victor Giuleanu”, sub conducerea renomatei dirijoare Silvia Secrieriu, a prezentat un remarcabil program artistic, alcătuit din bucați corale, clasice și moderne, românești și străine.

- Când apreciați că România va intra în mult dorita stare de normalitate economică și socială?

- V-u răspunde, mai întâi, evocând comportamentul unui înțelept din Grecia antică, înțeleptul stătea pe pragul locuinței lui sărac, când trece pe lângă el un cetățean care-l întrebă: Cât mai am până la Atena? Merg! – i-a răspuns înțeleptul. După ce l-a văzut cum merge, i-a zis: Vei face atâtea ore până la Atena. Vreau să spun că în stadiul actual al structurilor economice, cu mersul greoi al reformei, cu perspectiva, în cel mai bun caz, de a se menține această stare, este greu de prognozat un termen privitor la normalizarea evoluției proceselor economice din țara noastră. Eu iau de bune declarările Puterii potrivit căror, într-un an, un an și jumătate se va încheia în linii mari reforma. Respectiv privatizarea va ajunge la 80 la sută, va deveni operațională alocarea resurselor din economic în funcție de prejurile libere, iar statul își va îndeplini funcțiile unui stat modern. Dacă aceste obiective se realizează într-un an, un an și jumătate, avem șansa să demarăm procesul de dezvoltare în sectoare economice eficiente și contez în primul rând pe sectoarele în care au intrat firme străine cu experiență, cu capital corespunzător, cum sunt Uzinele Dacia, care vor atrage în procesul lor dezvoltarea multor subramuri. Deci atunci vor începe normalizarea, procesul de creștere economică. Acest proces este condiționat de nivelul de afaceri favorabil capitalului străin pentru că, este clar, posibilitățile de investire ale economiei noastre se apropie de zero. Ne găsim în fața unei economii epuizate, fără putere de economisire și în care industria continuă să piardă. Dar mediul de afaceri ne punește pe noi și înseamnă echilibrul macroeconomic, încredere în funcționarea pieței pe termen lung, încredere în capacitatea economică noastră de a-și îndeplini obligațiile pe care le contractează.

- Vă mulțumesc pentru această conștiință, vă dorește multă sănătate și succese tot mai însemnate în nobila dumneavoastră activitate!

ETATISMUL, centralismul în economie blochează piața

păcate, mesajele revoluțiilor s-au izbit de rezistența clasei politice, care a avut efecte de contrareformă. Pentru realizarea reformelor propuse s-a acționat cu jumătăți de măsură și cu întârzieri mari. Revoluția din 1848 a fost un fenomen puternic în Țara Românească, dar efectele ei au fost foarte târzii. În domeniul reformei de sistem feudal, am înfăptuit reforma agrară abia în anul 1864. Chiar după Rusia taristă. Și atunci nu printr-o exprimare a voinței întregii clase politice din țară, ci printr-o lovitură de stat. Continuarea reformei agrare, în anul 1920, aşadar după primul război mondial, de asemenea nu a intrunit unitatea de voință a clasei politice, ci a fost realizată printr-un decret regal, contracsemnat de L.I.C. Brătianu. În raport cu mersul firesc al reformei, transformările radicale de după anul 1989 au fost blocate anii de zile și nici azi nu s-au deblocat. Tot din lipsă de voință a clasei politice.

propriu-zise au fost blocați. Tocmai acest blocaj și, în cea mai mare parte, la originea sărăciei, a îndatorării interne și externe a statului nostru. De ce? Pentru că industria energo-intensivă a rămas în administrarea statului și a luerat, în această perioadă, cu pierderi considerabile, pierderi care s-au reflectat în datorile reciproce dintre întreprinderile statului (azi, de peste 130.000 miliarde lei), urmate de creditele neperformante contractate la băncile de stat, ajunse numai la Bancorex la peste 30.000 miliarde lei, evaluate deocamdată. Procesul a fost următorul: industria funcționa fără să-și plătească furnizorii și tot ceea ce realiza folosea pentru plata salariailor. Când această relație cu furnizorii nu-a mai funcționat, s-a recurs la credite bancare, în primul rând la băncile de stat. Și creditele la bănci au ajuns într-o situație de credite-pierderi, credite imposibil de recuperat în proporție de 40-80 la sută din totalul activelor băncilor. În plus, datorile s-au reflectat și în balanța de plată,

făcând apel la veniturile populației pentru funcționarea industriei energointensive (în special metalurgia, chimia de bază, construcția de mașini de joasă prelucrare) necesită importuri considerabile de combustibil, de 2-3 ori mai mari decât producția de țigăi de la noi, și necesită, de asemenea, importuri de completare scumpe pentru automatizări, instrumentarul perfecționat de măsură și control, licențe și.m.d. Acest lucru a dus la creșterea datoriei externe în dimensiuni mari, cunoscute prin efectele pe care le au pentru plata dobânzilor și plata amortizării acestor credite: 2,8 miliarde dolari. În atari condiții, când statul este patronul acestei industrii perdante și trebuie să

pentru că se întărește industria energointensivă (în special metalurgia, chimia de bază, construcția de mașini de joasă prelucrare) necesită importuri considerabile de combustibil, de 2-3 ori mai mari decât producția de țigăi de la noi, și necesită, de asemenea, importuri de completare scumpe pentru automatizări, instrumentarul perfecționat de măsură și control, licențe și.m.d. Acest lucru a dus la creșterea datoriei externe în dimensiuni mari, cunoscute prin efectele pe care le au pentru plata dobânzilor și plata amortizării acestor credite: 2,8 miliarde dolari. În atari condiții, când statul este patronul acestei industrii perdante și trebuie să

Dezbateră publică sub egida Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul Fundației „România de Mâine”

Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

Evaluări în plan social

Prof. univ. dr. Gheorghe RĂBOACĂ

(Continuare din numărul trecut)

5. Veniturile reale - imagine sintetică a condițiilor de erodare prelungită a reproducției populației și forței de muncă

Cu toate că veniturile fiecărei categorii de populație au crescut în termeni nominali în toți anii tranzitiei la economia de piață, în termeni reali acestea reprezintă permanent niveluri scăzute și chiar

tendințe de deteriorare, datorită liberalizării totale a prejurilor și creșterii continue, nestăvilate a acestora. Imaginea sintetică a acestui impact rezultă din datele care urmează.

Principalele venituri ale populației în termeni nominali și reali ca urmare a evoluției prejurilor de consum în perioada 1990-1998

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
1. Indicele prejurilor de consum al populației (%)	100.0	270.2	838.8	2987.0	7071.9	9353.4	12983.4	3376.9	60300
2. Salarul mediu lunar net									
- în termeni nominali (lei)	3381	7460	20140	59717	141951	211373	321928	632086	1073870
- în termeni reali (lei)	3381	2761	2401	1999	2007	2260	2479	1872	1781
- în %	100	81.7	71.0	59.1	59.4	66.8	73.3	55.4	52.7
3. Pensia medie lunară de asigurări sociale - total									
- în termeni nominali (lei)	1602	3357	8759	27079	61370	88108	126842	259947	388228
- în termeni reali (lei)	1602	1242	1044	907	868	947	977	770	643
- în %	100	77.5	65.2	56.5	54.2	59.1	61.0	48.1	40.1

În ciuda mecanismelor de moderare a creșterii salariilor și pensiilor, acestea au sporit permanent, alimentând și susținând tendința creșterii prejurilor. La rândul lor, prejurile, sub influența și a altor factori legăti în primul rând de reformă, restrukturare și de slăbiciuni în managementul guvernamental, au erodat permanent și puternic toate veniturile populației. Așa se explică faptul că salarul real în 1998 reprezintă doar 52,6% din nivelul avut în anul 1990 (-100); în cazul pensiilor, eroziunea determinată de prejuri este chiar mai puternică, în anul 1998 pensia reală reprezinta doar 38,3% din nivelul pensiei în anul 1990.

Așa stau lucrurile și cu alte venituri ale populației. Salarul minim reprezinta în 1997-1998 circa 32% din nivelul existent în anul 1990, considerabil mai mic decât în anul 1991, când definea o pondere de 63,4% față de același an 1990. Cât privește sărămie,

lucrurile nu stau prea mult diferit, întrucât indicele prejurilor de vânzare a produselor agricole a fost permanent devansat de indicele prejurilor de cumpărare a produselor industriale. Acest fapt a condus la decapitalizarea fermei agricole și la descurajarea majorității producătorilor care sunt aduși în pragul falimentului.

Dacă aceasta este eroziunea veniturilor sărăcilor, pensionarilor și salariaților - a principalelor venituri și categorii de populație, se înțelege că, în mod similar sau chiar mai rău, stau lucrurile și pentru alte venituri și categorii de populație, ca, de pildă, pentru someri etc. De aceea, tensiunile sociale pot avea ampioare mai mari pentru că eroarea veniturilor este un proces de nestăvilit, cuprinde mase tot mai mari de populație dacă o înțelegere socială la scară națională nu are loc urgent.

6. Agravarea continuă a sărăciei și consecințele acesteia

Orice țară are săraci și sărăcie. În România, evoluția galopantă a prejurilor devorează veniturile populației, alimentând permanent creșterea pragului de sărăcie (cheltuielile minime de trai) și de aici, la viteze mai mici, moderate de creștere a veniturilor populației, proporții crescănde ale acesteia ajung cu venitul lor la nivelul sau chiar sub pragul de sărăcie.

După metodologia actuală a Comisiei Naționale pentru Statistică, în care se stabilesc trei praguri de sărăcie (40%, 50% și 60% din cheltuielile medii de consum ce revin în medie pe un adult), proporțiile populației sărăce se ridică la 8 milioane locuitori, adică 36% din populația României. În perioada 1995-1997 proporția populației sărăce a evoluat ca în tabelul care urmează:

Numărul persoanelor sărăce

	1995	1996	1997	1996/1995	1997/1996	Diferențe ± față de anul precedent	
						1996	1997
• Numărul persoanelor din gospodăriile aflate sub pragul de:							
40 %	1805408	1146226	2148278	0.635	1.874	-659182	1002052
50 %	3560917	2570530	4380462	0.722	1.704	-990387	1809932
60 %	5731489	4487688	6946340	0.783	1.548	-1243801	2458652
• Numărul persoanelor aflate:							
- sub pragul de 40 %	1805408	1146226	2148278	0.635	1.874	-659182	1002052
- între pragurile de 40 % și 50 %	1755509	1424304	2232184	0.811	1.567	-331205	807880
- între pragurile de 50 % și 60 %	2170572	2121842	2565878	0.978	1.209	-48730	444036

Alte metodologii conduc la o incidență mult mai puternică a sărăciei în România, la existența unor proporții mai mari de populație sub pragul de mizerie și sub pragul de sărăcie. Așa de pildă, dacă luăm ca punct de plecare principiul cheltuielilor pentru nevoi de bază, cum sunt de pildă căldura și apa caldă pe timp de iarnă, vom putea constata că prejurile acestora vor trimite sub pragul de sărăcie mase considerabil mai mari din rândul salariajilor și pensionarilor, deoarece prejurile de 700-1000000 de lei pentru un apartament reclamă 43-63% din salariul mediu, fără să mai ținem seama și de alte nevoi de bază care nu pot fi cătuși de puțin evitate; dacă aplicăm aceste prejuri și pentru pensionari, vom constata că pensia medie nu acoperă aceste tarife decât pentru o mică fracțiune a pensionarilor.

Asemenea evaluări pot continua, însă mult mai important ni se pare să atragem atenția că proporțiile sărăciei afecteză nu numai gospodării cu un număr mai mare de membri, dar și gospodării din mediul rural, unde gradul de ocupare și veniturile sunt reduse, salariați, pensionari, tineri, femei și vârstnici.

Starea critică de sărăcie pentru foarte mulți echivalează cu marginalizarea socială, pentru alii ca generază excluderea socială care marchează falimentul democrației, căderea în consumul de alcool, de droguri, creșterea violenței și criminalității, insecuitatea celorlați cetățeni de dincolo de pragul de sărăcie.

Starea de sărăcie care echivalează cu un consum sub nivelul normal de calorii zilnice, cu condiții de locuit insalubre, fără asistență medicalo-sanitară, conduce nu numai la mortalitate crescută, dar și la eroarea biologică a populației, la creșterea gradului de morbiditate și handicapare. Fără să mai vorbim că insuficiența instrucție școlară generată de sărăcia acută din multe familii conduce la reproducerea sărăciei, marginalizării și excluderii sociale.

7. Deteriorarea calitativă a capitalului uman

România înregistrează în acești ani de tranziție nu numai o scădere numerică a populației, dar și o periculoasă deteriorare calitativă. Starea de sănătate - generată de condițiile generale de trai și de asistență medicalo-sanitară este o primă cauză a eroării calității potențialului uman. A doua cauză care conduce la acest proces este nivelul de educație și instrucție școlară, rămaderea în afara școlii a unor copii, proporții încă insensibile ale abandonurilor școlare care alimentează permanent analfabetismul și incapacitatea de adaptare, interesul încă redus pentru muncă și învățare, pentru performanțe profesionale datorită somajului, dificultăților de a găsi un loc de muncă pentru meseria și școala absolvită, insuficiența promovare a criteriului muncii și contribuției în afirmarea profesională și materială etc. Toate acestea nu sunt surprinzătoare dacă ținem seama că astăzi meserile cele mai oferite sunt „antice”: cele de zidar, fierar, bucătar, crioitor etc.

Din aceste două cauze principale, potrivit unor calcule, indicele dezvoltării umane înregistrează valori scăzute, România sitându-se departe de țările dezvoltate, unde în rândul celor slab dezvoltate, pe poziție 74-78 din lume.

Tinând seama că aceste două componente ale indicelui dezvoltării umane au un rol major nu numai în coexistența sărăciei, marginalizării și excluderii sociale, ci și în crearea de premise trainice, fundamentale de creștere economică, de progres economic și social este necesar ca sănătatea și educația să se bucură de programe prioritare, pentru că sunt probleme de interes național echivalente cu apărarea și securitatea națională.

**Abonați-vă
la revista
„Opinia națională”!**

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plată prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa:

Fundația „România de Mâine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.

**REVISTA
OPINIA
națională**

Director:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior 182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI
TIPOGRAFIA
FUNDĂȚIEI “ROMÂNIA DE MÂINE”

La 1 Decembrie 1918 S-a înfăptuit pentru totdeauna idealul sacru al românilor **UNITATEA NAȚIONALĂ**

1 Decembrie 1918: Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia

(Continuare din pag. 1)

La frumusețea limbii române, ca instrument al culturii, plină de farmecul trecutului s-a gândit poetul basarabeancă Al. Mateevici (mort la 13 august 1917, la Mărășești, de tifos exantematic) când a scris versurile, puse pe muzică de compozitorul Al. Costea:

*Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazani
Care-o plâng și care-o cântă
Pe la vatra lor ţărani*

Cași limba, cultura populară este aceeași în întreg spațiul românesc. Aceasta se explică prin faptul că **satul românesc**, producătorul culturii populare, este același pe toată întinderea pământului românesc, ca tradiție și tip de civilizație.

Biserica, creștinismul de factură „populară”, devenit „legea românească” a contribuit la clădirea unității de naem și la pregătirea căii de înfăptuire trainică a unității național-politice. Preoții au propovăduiat evanghelia libertății și unirii.

Condiții istorice nefavorabile au făcut ca români, ca de altfel și alte popoare, să trăiască în Evul Mediu în formațiuni statale diferite, iar făurirea statului modern român să aibă loc în etape.

În prima etapă, din 1859, a avut loc unirea Moldovei și a Țării Românești, care au format împreună „vechea Românie”, devenită independentă în urma războiului română-ruso-otoman din 1877-1878, când a fost recuperată Dobrogea, România devenind țară cu ieșire la mare.

Calitatea de stat național independent a contribuit la creșterea prestigiului României, a demnității și măndiricii naționale. Promotor, în mod

vizibil, al unei politici de propăsire națională, statul român a devenit centru polarizator al întregii națiuni române, spre București îndreptându-se privirile românilor din jumătările supuse, încă, stăpânirii străine.

La începutul secolului al XX-lea, unirea poporului român într-un singur stat, devenise o necesitate stringentă, reclamată imperios de legile dezvoltării istorice, de progresul societății românești. Nici o forță din lume nu mai putea să opreasă desăvârșirea acestui proces obiectiv, eliberarea ultimelor teritorii românești, care se mai aflau sub stăpânire străină și refacerea deplină a unității politico-statale a spațiului carpato-dunăreano-pontic.

Desăvârșirea unității statale în frontierele întregii națiuni române a avut loc, prin participarea României la primul război mondial alături de puterile Antantei și în contextul fazei finale a primului război mondial și a marilor frământări sociale și naționale, desfășurate în Europa Centrală și de Răsărit, care au transformat agonia imperiilor austro-ungar și rus în decesul lor – și sub puternicul ecou pe care l-a avut formarea condițiilor de pace de către președintele SUA Woodrow Wilson, cunoscute ca: „Cele patru prezece puncte ale președintelui W. Wilson”.

Principiul autodeterminării sau dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară, a fost fundamentalul politic și juridic al Marii Uniri a românilor, a creării statului național unitar român.

Actul Unirii a fost votat de foruri legiuioare constituite după toate regulile dreptului public și electoral, el căpătând astfel forța actului de voință liber exprimată.

La 27 martie 1918, la Chișinău, **Sfatul Țării** a adoptat hotărârea de unire „pentru totdeauna” a Basarabiei „cu mama sa România”, „în virtutea dreptului istoric și a dreptului de naem, pe baza principiului că noroadele singure să-și hotărască soarta lor”.

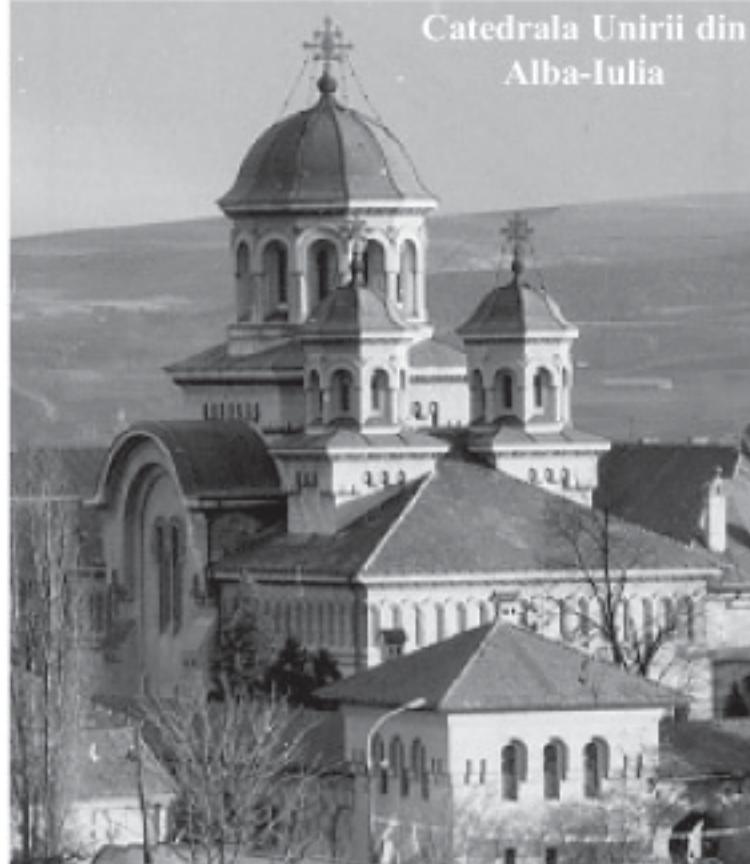
La 28 noiembrie 1918, la Cernăuți, Congresul general al Bucovinei a ratificat hotărârea Adunării Constituante din 27 octombrie 1918 și a votat „în numele suveranității naționale”, Unirea neconditionată și pentru vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Cernăuți, Colaciu și Nistru, cu Regatul României”.

„Adunarea Națională” – se spunea apoi în Rezoluție – „se inclină cu smerenie înaintea memoriei acelor brazi români, care în acest război și-au vrăsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române”. Era în aceste cuvinte prinosul recunoașterii adus jertfei, care născuse biruință.

În virtutea dreptului de proprie hotărâre, și minoritățile naționale, în adunări speciale și-au exprimat, în cursul anului 1919, adeziunea față de

principiile formulate de Adunarea Națională de la Alba-Iulia și au hotărât

Catedrala Unirii din Alba-Iulia

La 1 Decembrie 1918, s-au strâns la Alba-Iulia, pe „Câmpul lui Horea”, peste 100.000 de participanți, țărani, muncitori, intelectuali, meseriași, veniți să consfințească actul legic, obiectiv și progresist de încheiere a procesului de formare a statului național unitar român.

Hotărârea istorică a Unirii a fost luată într-o atmosferă de puternic entuziasm de către Adunarea Națională, ca organ reprezentativ al întregii națiuni române din Transilvania, formată din 1228 de deputați, aleși prin vot universal de către cercurile electorale și impușcați prin credințe sau desemnați de toate instituțiile românești din Transilvania să participe la Alba-Iulia.

În Rezoluția Adunării Naționale de la Alba-Iulia, care cuprindea 9 puncte, în articolul 1 se arăta: „*Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, adunată prin reprezentanții lor îndreptăți la Alba-Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918, decretă că Unirea celor români și a tuturor teritoriilor locuite de români cu România*”.

Se formulau, de asemenea, principiile democratice fundamentale ale înfăptuirii Unirii – reforma agrară, drepturi pentru minoritățile naționale, oerotirea muncii – și se cerea, totodată, eliminarea războaielor din viața popoarelor.

„*Adunarea Națională*” – se spunea apoi în Rezoluție – „se inclină cu smerenie înaintea memoriei acelor brazi români, care în acest război și-au vrăsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române”. Era în aceste cuvinte prinosul recunoașterii adus jertfei, care născuse biruință.

În virtutea dreptului de proprie hotărâre, și minoritățile naționale, în adunări speciale și-au exprimat, în cursul anului 1919, adeziunea față de principiile formulate de Adunarea Națională de la Alba-Iulia și au hotărât

unirea lor cu România: în ianuarie săsii și evrei; în august șvabi.

Semnificativ pentru felul în care opinia publică înaintată din Ungaria a văzut actul Unirii românilor din 1918 a fost manifestul publicat la Budapesta de preminente personalități maghiare ca Ady Endre, Béla Bartók, Béla Sárosi, în care se spunea: „*Față de națiunile surori nu avem nici o pretenție. Și noi ne considerăm o națiune reîmoită, o forță acțiunii liberă, ca și acei frați, care se ridică fericiti la o viață proaspătă pe ruinele monarhiei. Ne trezim ugurați la constiunța faptului că nu mai suntem forța și sună sălăpă asăzării. Să trăim unul lângă altul în pace ca națiuni libere cu națiuni libere*”.

Existența statului național unitar român a fost recunoscută pe plan internațional și consecnată ca atare prin tratatele de pace încheiate în anii 1919-1920 (Versailles, Saint Germain en Laye, Neuilly sur Seine); ea a fost pecetuită prin incoronarea la Alba-Iulia, în 1922, a regelui Ferdinand I și a reginei Maria.

Unirea tuturor românilor a fost cauza sfântă a întregului popor, a tuturor forjelor politice; ea a avut o largă și solidă bază socială, un puternic caracter democratic.

Un rol important în desăvârșirea unității politice a românilor a jucat cultura. Învățământul, literatură, știință și arte, presa, numeroasele asociații cultural-științifice, în frunte cu Academia Română care, de la înființarea ei, prin alegerea de membri din toate provinciile românești, s-a impus ca sanctuar al culturii naționale – Astra, Liga pentru unitatea culturală și.

Biserica s-a dovedit farul de credință, care a luminat calea pentru izbândă, cele două biserici românești, greco-catolică și greco-ortodoxă, dovedind o binefăcătoare colaborare pe plan național.

Ostașul român a fost forța care a asigurat și aureolat victoria. Marile bătălii de la Mărășești, Mărăști și Oituz (1917) de apărare a Moldovei – bastionul la acea dată, a rezistenței statale românești – prezintă în istoria poporului român pagini de nepieritoare glorie.

În „Memorialul durerii”, Vasile Pârvan scria în onoarea ostașilor căzuți pentru unitatea națională memorabilele cuvinte: „*Moarte de război e moarte pentru salvare, e moarte pentru viitor, e moarte publică la care nu se plânge, ci se fac juroamente...*”

Adevărată piatră de hotar în istoria României, Marea Unire din 1918 a deschis calea dezvoltării națiunii române în întregul ei, a creat cadrul propice pentru înflorirea economiei, a științei și culturii naționale, a făcut să crească contribuția poporului român la schimbul de valori ale umanității.

Desăvârșirea unității statale a românilor în 1918 ne apără azi ca unul din acele evenimente care definesc valențele moral-politice ale unei națiuni și ale cărei teme istorice îl garantează trăinicia și mersul înainte.

Omagiind jertfa care a dat durabilitate ideilor de unitate și libertate, să apărăm prin fapte de muncă legal testamentar lăsat nouă de înaintași. Este înaltă jertfa, în timp de pace, pentru cinstirea patriei.